SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 19. marca 2009 *

V zadevi C-256/07,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Finanzgericht Düsseldorf (Nemčija) z odločbo z dne 16. maja 2007, ki je prispela na Sodišče 31. maja 2007, v postopku

Mitsui & Co. Deutschland GmbH

proti

Hauptzollamt Düsseldorf,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Kūris (poročevalec), sodniki, in C. Toader, sodnica,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: J. Mazák,
sodna tajnica: C. Strömholm, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. junija 2008,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Mitsui & Co. Deutschland GmbH H. Nehm, odvetnik,

– za nemško vlado M. Lumma in C. Schulze-Bahr, zastopnika,

– za Komisijo Evropskih skupnosti S. Schønberg in F.Hoffmeister, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 21. oktobra 2008

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se po eni strani nanaša na razlago člena 29(1)(a) in (3) Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 302, str. 1, v nadaljevanju: carinski zakonik) ter člena 145(2) in (3) Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe št. 2913/92 (UL L 253, str. 1), kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 444/2002 z dne 11. marca 2002 (UL L 68, str. 1, v nadaljevanju: izvedbena uredba). Po drugi strani se predlog nanaša na veljavnost člena 145(2) in (3) izvedbene uredbe.

2 Ta predlog je Finanzgericht Düsseldorf (finančno sodišče v Düsseldorfu) vložilo v okviru spora med Mitsui & Co. Deutschland GmbH (v nadaljevanju: Mitsui) in Hauptzollamt Düsseldorf (glavni carinski urad v Düsseldorfu, v nadaljevanju: Hauptzollamt) glede zahteve za povračilo carin.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 V členu 29 carinskega zakonika je določeno:

„1. Carinska vrednost uvoženega blaga je njegova transakcijska vrednost, to pomeni cena, ki je bila za blago ob prodaji za izvoz na carinsko območje Skupnosti dejansko plačana ali ki jo je treba plačati, po potrebi po uskladitvi, opravljeni v skladu s členoma 32 in 33, če:

(a) v zvezi s prepustitvijo ali uporabo blaga za kupca ne obstajajo nobene druge omejitve, razen tistih, ki

– jih nalaga ali zahteva zakon ali javni organi v Skupnosti,

– omejujejo geografsko območje, na katerem se blago lahko proda naprej

ali

– bistveno ne vplivajo na vrednost blaga;

(b) prodaja ali cena ni predmet pogojev ali storitev, katerih vrednost se v zvezi z blagom, ki se vrednoti, ne more določiti;

(c) noben del izkupička od vsake kasnejše ponovne prodaje, prepustitve ali uporabe blaga s strani kupca ne pripada neposredno ali posredno prodajalcu, razen če se lahko v skladu s členom 32 opravi ustrezna uskladitev; in

d) kupec in prodajalec nista povezana, ali v primeru, da sta povezana, če je transakcija vrednost, v skladu z odstavkom 2, sprejemljiva za carinske namene.

[…]

3. (a) Dejansko plačana ali plačljiva cena je celotno plačilo, ki ga kupec opravi ali mora opraviti prodajalcu ali v prodajalčevo korist za uvoženo blago in vključuje vsa plačila, ki jih kot pogoj za prodajo uvoženega blaga kupec opravi ali mora opraviti prodajalcu ali tretji osebi zaradi izpolnitve prodajalčeve obveznosti. Plačila ni treba nujno opraviti z gotovino. Lahko se opravi tudi z akreditivi ali ali s prenosnimi vrednostnimi papirji neposredno ali posredno.

[…]“

4 Člen 67 carinskega zakonika določa:

„Če ni izrecno določeno drugače, je treba za uporabo vseh določb, ki urejajo carinski postopek, za katerega je blago deklarirano, upoštevati datum sprejema deklaracije s strani carinskih organov.“

5 Člen 236 carinskaga zakonika določa:

„1. Uvozne ali izvozne dajatve se povrnejo, kolikor se ugotovi, da v trenutku plačila znesek teh dajatev ni bil zakonsko dolgovan ali da je bil vknjižen v nasprotju s členom 220(2).

[…]

2. Povračilo ali odpust uvoznih ali izvoznih dajatev se odobri na podlagi zahtevka, vloženega pri pristojnem carinskem uradu pred potekom roka treh let, ki se šteje od dneva posredovanja sporočila o teh dajatvah dolžniku.

Ta rok se podaljša, če udeleženi dokaže, da zahtevka v tem roku ni mogel vložiti zaradi nepredvidljivega dogodka ali višje sile.

Carinski organi po službeni dolžnosti povrnejo ali odpustijo dajatve, če v tem roku sami ugotovijo, da gre za enega od primerov iz prvega in drugega pododstavka odstavka 1.“

6 V uvodnih izjavah 5 in 6 Uredbe št. 444/2002 je navedeno:

„(5) Po sprostitvi blaga v prosti promet se lahko cena, dogovorjena med kupcem in prodajalcem, v nekaterih primerih spremeni, da bi se upoštevala pomanjkljiva narava blaga.

(6) Zato morajo veljavni predpisi izrecno dovoliti, da se pri transakcijski vrednosti iz člena 29 zakonika upoštevajo take posebne okoliščine ob uporabi primernih zaščitnih ukrepov in razumnih časovnih omejitev.“

7 Z Uredbo št. 444/2002, ki je začela veljati 19. marca 2002, je bila določena nova različica člena 145 izvedbene uredbe.

8 Ta člen 145(2) in (3) določa:

„2. Po sprostitvi blaga v prosti promet se sme popravek dejansko plačane ali plačljive cene prodajalca blaga v prid kupca upoštevati pri določitvi carinske vrednosti v skladu s členom 29 [carinskega] zakonika, če se carinskim organom zadovoljivo dokaže, da:

(a) je bilo blago pomanjkljivo v trenutku, predvidenem v členu 67 [carinskega] zakonika;

(b) je prodajalec popravil ceno zaradi izvajanja garancijskih obveznosti iz prodajne pogodbe, sklenjene pred sprostitvijo blaga v prosti promet; in

(c) pomanjkljiva narava blaga še ni bila upoštevana v zadevni prodajni pogodbi.

3. Dejansko plačana ali plačljiva cena blaga, popravljenega v skladu z odstavkom 2, se sme upoštevati samo, če je bil popravek narejen v obdobju 12 mesecev po datumu sprejema deklaracije za sprostitev blaga v prosti promet.“

Nacionalna ureditev

9 Obligacijsko pravo ureja druga knjiga nemškega civilnega zakonika (Bürgerliches Gesetzbuch, v nadaljevanju: BGB). Oddelek VIII pod naslovom I vsebuje določbe o prodajni pogodbi.

10 V primeru napak na stvari člen 437 BGB kupcu podeljuje te pravice:

„V primeru napak na stvari lahko kupec, če so izpolnjeni naslednji pogoji in če ni določeno drugače:

1. v skladu s členom 439 zahteva kasnejšo izpolnitev;

2. razveže pogodbo […] ali zahteva znižanje prodajne cene v skladu s členom 441;

3. zahteva odškodnino in obresti […] ali povračilo stroškov […].“

11 Če se kupec odloči za kasnejšo izpolnitev pogodbe, ima v skladu s členom 439(1) BGB te pravice:

„V primeru poznejše izpolnitve sme kupec po svoji izbiri zahtevati bodisi odpravo napake bodisi dobavo stvari brez napake.“

12 Če se kupec odloči za znižanje prodajne cene, člen 441 BGB določa:

„1. Namesto razveze pogodbe lahko kupec z izjavo, ki jo poda prodajalcu, zahteva znižanje prodajne cene […]

[…]

3. V primeru znižanja se prodajna cena znižana sorazmerno s tem, kakšno vrednost bi ob sklenitvi pogodbe imela stvar brez napak v primerjavi z njeno dejansko vrednostjo. Če je treba, se znižanje ugotovi z oceno.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

13 Po navedbah predložitvenega sodišča družba Mitsui iz Japonske uvaža nova vozila znamke Subaru, ki jih v Evropski uniji prodajajo posredniki. Prodajalec/proizvajalec v primeru tehničnih ali drugih napak za ta vozila podeljuje triletno garancijo. V okviru te garancije prodajalec/proizvajalec družbi Mitsui povrne stroške, ki so ji v okviru te garancije nastali glede tretjih, še zlasti tiste, ki se nanašajo na ukrepe, ki jih posredniki izvajajo zaradi napak blaga. Konec vsakega meseca družba Mitsui obvesti prodajalca/proizvajalca o storitvah v okviru te garancije, ki jih je odobrila, in prejme dobropis za naslednji mesec.

14 Družba Mitsui je 13. junija 2003 predlagala povračilo carin, ki so se nanašale na storitve v okviru garancije za vozila, ki jih je sprostila v prosti promet julija 2000.

15 Z odločbo z dne 27. maja 2004 ji je Hauptzollamt odobril povračilo, izračunano od storitev v okviru garancije, ki jih je družba Mitsui zaračunala prodajalcu/proizvajalcu do februarja 2002. Zahteva za povračilo na podlagi storitev v okviru garancije, ki so bile opravljene med marcem 2002 in junijem 2003, pa je bila zavrnjena.

16 Hauptzollamt je glede tega navedel, da se v skladu s členom 145(3) izvedbene uredbe lahko šteje, da stroški garancije zmanjšujejo carinsko vrednost le, če je bila cena uvoženega blaga popravljena v roku dvanajstih mesecev po sprostitvi blaga v prosti promet. To določbo je treba prav tako uporabiti za postopke carinjenja, ki so bili opravljeni pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 444/2002 19. marca 2002. Za blago, ki je bilo sproščeno v prosti promet julija 2000, bi se lahko upoštevalo le uskladitve cen, opravljene do vključno februarja 2002.

17 Družba Mitsui je tej odločbi ugovarjala. Zatrjevala je, da se člen 145 izvedbene uredbe ne nanaša na njeno zahtevo za povračilo carin, saj pri garancijah ne gre za naknadni popravek cen v smislu te določbe, ampak za določitev zneska, ki izhaja iz pogodbene garancijske obveznosti. Poleg tega se te določbe, kot je bila spremenjena z Uredbo št. 444/2002, ne bi moglo uporabljati za blago, uvoženo in sproščeno v prosti promet pred 19. marcem 2002, to je pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 444/2002. Pravo Skupnosti namreč določa načelo prepovedi retroaktivne uporabe aktov Skupnosti, ki se uporablja prav glede materialnopravnih določb, kot je člen 145(2) in (3) izvedbene uredbe.

18 Ker je Finanzgericht Düsseldorf dvomilo o razlagi člena 29 carinskega zakonika ter o razlagi in veljavnosti člena 145(2) in (3) izvedbene uredbe, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje postavilo ta vprašanja:

„1. Ali plačila prodajalcev in proizvajalcev kupcu, ki so kot v tem primeru izvršena v okviru garancijske pogodbe in s katero se kupcu povrnejo stroški popravila, katerih račune so mu [za katera so mu račune] [izdali njegovi posredniki], zmanjšujejo carinsko vrednost v [smislu členov] 29(1) in (3)(a) [carinskega zakonika], ki je bila deklarirana na podlagi cene, dogovorjene med prodajalcem in proizvajalcem ter kupcem?

2. Ali plačila prodajalca in proizvajalca kupcu za povračilo stroškov, ki so nastali pod garancijo, navedena v prvem vprašanju, pomenijo spremembo [popravek] vrednosti transakcije na podlagi [v smislu] člena 145(2) [izvedbene] uredbe?

3. Če je odgovor na vsaj eno izmed zgornjih vrašanj pritrdilen: ali se člen 145(2) in (3) [izvedbene] uredbe uporablja za uvoze, katerih carinske deklaracije so bile sprejete pred začetkom veljave Uredbe št. 444/2002?

4. Če je odgovor na tretje vprašanje pritrdilen: ali je člen 145(2) in (3) [izvedbene] uredbe veljaven? “

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

19 S prvima vprašanjema za predhodno odločanje, ki ju je treba obravnavati skupaj, predložitveno sodišče dejansko sprašuje, ali je treba člen 29(1) in (3)(a) carinskega zakonika ter člen 145(2) izvedbene uredbe razlagati tako, da so napake blaga, ki se pokažejo po sprostitvi tega blaga v prosti promet, vendar je dokazano, da so bile že pred tem, v skladu s pogodbeno garancijsko obveznostjo podlaga za to, da prodajalec/proizvajalec naknadno povrne stroške kupcu, pri čemer lahko zaradi povračila, ki ustreza stroškom popravil, ki so jih zaračunali njegovi posredniki, pride do zmanjšanja transakcijske vrednosti navedenega blaga in zato do zmanjšanja njegove carinske vrednosti, ki je bila deklarirana na podlagi prvotno dogovorjene cene med prodajalcem/proizvajalcem in kupcem.

20 Za odgovor na ta vprašanja je treba najprej spomniti, da iz sodne prakse izhaja, da želi skupnostna ureditev o carinskem vrednotenju vzpostaviti pravičen, enoten in nevtralen sistem, ki izključuje uporabo arbitrarnih ali fiktivnih carinskih vrednosti (sodbi z dne 6. junija 1990 v zadevi Unifert, C-11/89, Recueil, str. I-2275, točka 35, in z dne 19. oktobra 2000 v zadevi Sommer, C-15/99, Recueil, str. I-8989, točka 25). Carinska vrednost mora torej odražati dejansko ekonomsko vrednost uvoženega blaga in

upoštevati vse njegove elemente, ki pomenijo ekonomsko vrednost (glej sodbo z dne 16. novembra 2006 v zadevi Compaq Computer International Corporation, C-306/04, ZOdl., str. I-10991, točka 30).

21 Kot izhaja iz ugotovitev predložitvenega sodišča, je japonski prodajalec/proizvajalec družbi Mitsui prodajal nova vozila. Deklarirana carinska vrednost uvoženega blaga je v sporu o glavni stvari ustrezala prvotno dogovorjeni ceni med prodajalcem/proizvajalcem in družbo Mitsui. Ker je prodajalec/proizvajalec za primer tehničnih ali drugih napak kupljenih novih vozil podelil grancijo treh let, je moral kasneje družbi Mitsui povrniti stroške, ki so ji v okviru navedene garancije nastali glede tretjih.

22 Če se po datumu uvoza vozila pokaže, da je imelo ob uvozu napake, je njegova dejanska ekonomska vrednost, kot navaja generalni pravobranilec v točki 21 sklepnih predlogov, nižja od deklarirane transakcijske vrednosti ob njegovi sprostitvi v prosti promet.

23 Člen 29(1) in (3) carinskega zakonika sicer ne določa natančneje pogojev, kako je treba obravnavati kasnejše spremembe transakcijske vrednosti kot podlago za izračun carinske vrednosti.

24 Vendar je cena, ki je bila dejansko plačana ali ki jo je treba plačati, dejavnik, ki ga je treba po potrebi uskladiti, če je ta operacija potrebna, da bi se izognili določitvi arbitrarne ali fiktivne carinske vrednosti (glej v tem smislu sodbo z dne 12. junija 1986 v zadevi Repenning, 183/85, Recueil, str. 1873, točka 16).

25 Sodišče je zlasti že odločilo, da je treba, če je blago, ki ga je treba oceniti ter je bilo kupljeno brez napak in poškodovano pred sprostitvijo v prosti promet, ceno, ki je bila

dejansko plačana ali ki jo je treba plačati, znižati v sorazmerju z nastalo škodo, če gre za nepredvidljivo zmanjšanje tržne vrednosti blaga (glej zgoraj navedeni sodbi Repenning, točka 18, in Unifert, točka 35).

26 Enako je v zadevi v glavni stvari treba potrditi, da se cena, ki je bila dejansko plačana ali ki jo je treba plačati, lahko zniža v sorazmerju z zmanjšanjem tržne vrednosti blaga zaradi skrite napake, o kateri je dokazano, da je bila že pred sprostitvijo blaga v prosti promet, in je podlaga za naknadno povračilo na osnovi pogodbene garancijske obveznosti in zaradi katere zato lahko pride do naknadnega zmanjšanja carinske vrednosti tega blaga.

27 Kot izhaja iz besedila uvodne izjave 5 in 6 Uredbe št. 444/2002, je člen 145(2) izvedbene uredbe glede tega določil rešitev, ki jo je že navedel člen 29 carinskega zakonika. Navedeni člen 145(2) določa pogoje, pod katerimi se lahko spremembo cene, ki je bila dejansko plačana za blago ob njegovi sprostitvi v prosti promet in jo prodajalec opravi v korist kupca, upošteva za določitev njegove carinske vrednosti. Gre za tri kumulativne pogoje. Ti pogoji so izpolnjeni, če se lahko dokaže pomanjkljiva narava blaga, ko carinski organi sprejmejo deklaracijo, da je sprememba cene posledica izpolnitve garancijske obveznosti, določene v prodajni pogodbi, sklenjeni pred sprostitvijo blaga v prosti promet, in da pomanjkljiva narava blaga še ni bila upoštevana v prodajni pogodbi.

28 Podobno plačila – ki jih opravi prodajalec v korist kupca na podlagi garancijske pogodbe – s katerimi se temu kupcu povrnejo stroški popravil, ki so mu jih zaračunali njegovi kupci, pomenijo „popravek“ cene, ki je bila dejansko plačana ali ki jo je treba plačati, ker izraz „popravek cene“ iz člena 145 izvedbene uredbe zajema položaje, ki so drugačni od znižanja cene, ki je bila dejansko plačana ali ki jo je treba plačati.

29 Iz tega sledi, da je treba na prvi vprašanji odgovoriti, da je treba člen 29(1) in (3)(a) carinskega zakonika ter člen 145(2) izvedbene uredbe razlagati tako, da so napake blaga, ki se pokažejo po sprostitvi tega blaga v prosti promet, vendar je dokazano, da so bile že pred tem, v skladu s pogodbeno garancijsko obveznostjo podlaga za to, da prodajalec/proizvajalec naknadno povrne stroške kupcu, pri čemer lahko zaradi povračila, ki ustreza stroškom popravil, ki so jih kupcu zaračunali njegovi posredniki, pride do zmanjšanja transakcijske vrednosti navedenega blaga in zato do zmanjšanja njegove carinske vrednosti, ki je bila deklarirana na podlagi prvotno dogovorjene cene med prodajalcem/proizvajalcem in kupcem.

Tretje vprašanje

30 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem želi izvedeti od Sodišča, ali se člen 145(2) in (3) izvedbene uredbe nanaša na uvoze, katerih carinske deklaracije so carinski organi sprejeli pred 19. marcem 2002, ko je začela veljati Uredba št. 444/2002, s katero je bil spremenjen navedeni člen 145.

31 V tem pogledu je treba opozoriti, da sta načeli varstva legitimnega zaupanja in pravne varnosti del pravnega reda Skupnosti. Kot taki ju morajo institucije Skupnosti spoštovati (glej zlasti sodbo z dne 26. aprila 2005 v zadevi „Goed Wonen“, C-376/02, ZOdl., str. I-3445, točka 32 in navedena sodna praksa).

32 Čeprav po splošnem pravilu načelo pravne varnosti nasprotuje temu, da bi bila časovna veljavnost akta Skupnosti v izhodišču določena na dan, preden je objavljen, pa je lahko izjemoma drugače, če to zahteva cilj, ki je v splošnem interesu, in če je zagotovljeno dolžno spoštovanje legitimnih pričakovanj prizadetih (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo „Goed Wonen“, točka 33) ter če iz besedila, ciljev ali iz sistematike zadevnih pravil

Skupnosti jasno izhaja, da jim je treba pripisati tak učinek (glej v tem smislu sodbo z dne 9. marca 2006 v zadevi Beemsterboer Coldstore Services, C-293/04, ZOdl., str. I-2263, točka 19 in navedena sodna praksa).

33 Vendar niti besedilo določb ali uvodnih izjav Uredbe št. 444/2002 niti pripravljalna dela za ta akt ne vsebujejo nobene navedbe, da je treba členu 145 izvedbene uredbe pripisati tak retroaktivni učinek.

34 Nasprotno, iz zapisnika Odbora za carinski zakonik (Oddelek za carinsko vrednost) (povzetek sklepov zasedanja z dne 26. oktobra 2001, TAXUD/906.2001, EN, str. 3) izhaja, da „ta določba […] ne predvideva retroaktivne uporabe in se je ne namerava vključiti, razen če Odbor to izrecno zahteva“. To pa se ni zgodilo.

35 Kot izhaja iz točk 31 in 32 te sodbe, učinek, ki se prizna določbi prava Skupnosti, v nobenem primeru ne sme ogroziti temeljnih načel Skupnosti, še zlasti načel pravne varnosti in legitimnega zaupanja.

36 Čeprav je namen člena 145 izvedbene uredbe izboljšanje pravne varnosti, tako da izrecno določa upoštevanje popravka cene blaga, če ima ob uvozu napake, pa bi se zaradi njegove uporabe, kot je v zadevi v glavni stvari, poseglo v legitimno pričakovanje nemških gospodarskih subjektov, ker so, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 50 sklepnih predlogov, nemški carinski organi uporabljali splošni rok treh let iz člena 236(2) carinskega zakonika za spremembe transakcijske vrednosti blaga po uvozu zaradi njegove pomanjkljive narave, da bi se določila njegova carinska vrednost.

37 Zato je treba ugotoviti, da se člen 145(2) in (3) izvedbene uredbe ne uporablja za dejanska stanja, ki so nastala po 19. marcu 2002.

38 Iz navedenega izhaja, da je na tretje vprašanje treba odgovoriti, da se člen 145(2) in (3) izvedbene uredbe ne uporablja za uvoz, glede katerega je bila carinska deklaracija sprejeta pred 19. marcem 2002.

Četrto vprašanje

39 Upoštevajoč odgovor na tretje vprašanje ni treba odgovoriti na četrto vprašanje.

Stroški

40 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. **Člen 29(1) in (3)(a) Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti ter člen 145(2) Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe št. 2913/92, kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 444/2002 z dne 11. marca 2002, je treba razlagati tako, da so napake blaga, ki se pokažejo po sprostitvi tega blaga v prosti promet, vendar je dokazano, da so bile že pred tem, v skladu s pogodbeno garancijsko obveznostjo podlaga za to, da prodajalec/proizvajalec naknadno povrne stroške kupcu, pri čemer lahko zaradi povračila, ki ustreza stroškom popravil, ki so jih kupcu zaračunali njegovi posredniki, pride do zmanjšanja transakcijske vrednosti navedenega blaga in zato do zmanjšanja njegove carinske vrednosti, ki je bila deklarirana na podlagi cene, ki je bila prvotno dogovorjena med prodajalcem/proizvajalcem in kupcem.**

2. **Člen 145(2) in (3) Uredbe št. 2454/93 se ne uporablja za uvoz, glede katerega je bila carinska deklaracija sprejeta pred 19. marcem 2002.**

Podpisi